

СЕКЦІЯ XXIV. МЕДИЧНІ НАУКИ ТА ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ХАРКІВСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

Бондаренко Марина Анатоліївна

ORCID ID: 0000-0002-0203-0161

канд. фіз.-мат. наук, доцент, доцент кафедри медичної
та біологічної фізики і медичної інформатики
Харківський національний медичний університет, Україна

Зайцева Ольга Василівна

Д-р. біол. наук, професор, професор кафедри медичної
та біологічної фізики і медичної інформатики
Харківський національний медичний університет, Україна

Радзішевська Євгенія Борисівна

канд. фіз.-мат. наук, доцент, доцент кафедри медичної
та біологічної фізики і медичної інформатики
Харківський національний медичний університет, Україна

Солодовніков Андрій Сергійович

канд. техн. наук, доцент, доцент кафедри медичної
та біологічної фізики і медичної інформатики
Харківський національний медичний університет, Україна

Пономаренко Наталя Сергіївна

старший викладач кафедри медичної та біологічної фізики і медичної інформатики
Харківський національний медичний університет, Україна

Для успішної реалізації кожною людиною свого потенціалу і права на якісну освіту сьогоднішня система освіти і науки має зазнати докорінних цифрових змін і відповідати світовим тенденціям цифрового розвитку. На сьогодні дедалі більше професій потребують набуття високого рівня цифрових компетентностей і володіння новітніми технологіями, зокрема, професія лікаря.

Проблема необхідності цифровізації багатьох сфер життя була загострена і поглиблена спочатку наслідками пандемії коронавірусу, а наразі непростими умовами воєнного часу в нашій країні.

Концепція розвитку електронної охорони здоров'я (ЕОЗ), схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.12.2020 р. №1671, а також План заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року окреслили нові орієнтири для викладачів та студентів, здобувачів фахової передвищої, вищої, післядипломної

освіти, для фахівців усіх спеціальностей медичного спрямування, які прагнуть безперервного професійного розвитку [1,2].

Цифрова трансформація у сфері освіти і науки - це комплексна робота над побудовою екосистеми цифрових технологій і рішень у сфері освіти і науки включно зі створенням безпечного електронного освітнього середовища, забезпеченням необхідної цифрової інфраструктури закладів та установ освіти і науки, підвищенням рівня цифрової компетентності, цифровою трансформацією процесів та послуг, а також автоматизацією збору й аналізу даних [3,4].

В системі передвищої та вищої медичної освіти, яка є також частиною системи охорони здоров'я, наразі відбуваються докорінні зміни. Трансдисциплінарна парадигма цифрової трансформації освітнього процесу стала поштовхом до інноваційної модернізації спеціалізованої освіти, зокрема медичної. Активно розробляються адаптивні методики, методологічні підходи і технології у системі інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти і педагогіки, підготовки наукових, медичних кадрів.

В умовах цифрової трансформації професійної освіти Міністерство освіти і науки, Міністерство охорони здоров'я розробили «Орієнтовний перелік тем з розвитку цифрових компетентностей у сфері охорони здоров'я».

Для викладачів навчальних дисциплін та циклів з питань медичної інформатики, медичних інформаційних технологій за мету ставиться розвиток цифрових компетентностей у діючих та майбутніх працівників сфери охорони здоров'я в таких напрямках: загальна цифрова грамотність працівників охорони здоров'я, цифрова трансформація електронної системи охорони здоров'я України, інформаційно-комунікаційні системи ЕСОЗ, інформаційна складова в менеджменті охорони здоров'я, телездоров'я та телемедицина, захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах та робота з персональними даними у закладі охорони здоров'я тощо.

Викладачі кафедри медичної та біологічної фізики і медичної інформатики Харківського національного медичного університету підтримують думку про те, що формування цифрової компетентності працівників охорони здоров'я необхідно розпочинати на етапі їх навчання, на етапі отримання фахової передвищої і вищої освіти.

З цією метою необхідно, по-перше, якнайшвидше розпочати створення освітніх програми нових дисциплін з такими попередніми можливими назвами: «Цифрова компетентність працівників охорони здоров'я», «Медичні інформаційні системи», «Телездоров'я та телемедицина». Тематичний план вказаних дисциплін пропонується розглядати як продовження тематики таких дисциплін, як «Медична та біологічна фізика; медичні інформаційні технології», «Медична інформатика», «Європейський стандарт комп'ютерної грамотності», «Інформаційні технології в медицині», які входять в перелік нормативних і вибіркового компонент освітніх програм за спеціальностями 221 «Стоматологія», 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» і вже викладаються на кафедрі медичної та біологічної фізики і медичної інформатики ХНМУ.

По-друге, для опанування студентами роботи з реальними медичними інформаційними системами електронної системи охорони здоров'я eHealth та надання їм практичних навичок роботи з МІС викладачам вказаних вище дисциплін вкрай важливо мати для використання на практичному занятті зі студентами наступне:

- демонстраційні відео стосовно різних інформаційно-комунікативних процесів

в ЕСОЗ (електронні медичні записи, захист інформації в інформаційно-комунікативних системах та цифрові права пацієнта, телемедицина, менеджмент в охороні здоров'я тощо)

- навчальні демоверсії МІС різних рівнів та напрямків,
- симуляційні медичні інформаційні системи (будь-якого рівня – базового, рівня ЛПЗ тощо),

- можливість тестового підключення і реєстрації студентів у реальній МІС.

В результаті вивчення вказаних дисциплін студенти, майбутні медичні працівники, мають набути розуміння політики держави в галузі охорони здоров'я, розуміння основних інформаційно-комунікативних процесів, які відбуваються в медичній сфері, вміння користуватися наявними інформаційно-аналітичними системами, автоматизованими довідниками і реєстрами центральної бази даних ЕСОЗ, вміння надавати медичну допомогу із застосуванням телемедичних технологій, володіння основами кібербезпеки і кіберкультури в закладах охорони здоров'я тощо.

Отже, зважаючи на те, що розбудова електронної системи охорони здоров'я в нашій країні, її успішна цифрова трансформація безпосередньо залежать не тільки від загальної цифрової грамотності всіх працівників охорони здоров'я, а і від володіння низкою певних цифрових компетентностей, майбутній медичний працівник має починати напрацьовувати їх вже на етапі свого навчання і набуття професіоналізму в межах університету.

Список використаних джерел:

1. Міністерство освіти і науки України. Цифрова трансформація освіти і науки URL: <https://mon.gov.ua/ua/tag/cifrova-transformaciya-osviti-ta-nauki>.
2. Цифрова агенда України – 2020 («Цифровий порядок денний – 2020»). Концептуальні засади. Першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 р. Грудень, 2016. 90 с. URL: <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/40009.pdf>.
3. Жук Л.А., Цвіренко С.М., Фастовець М.М., Гасюк Н.І., Калюжка О.О. Цифровізація медичної освіти в умовах воєнного стану. // Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: Зб. статей VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 24–25 листопада 2022 р. Полтава, 2022. С. 69–72.
4. Кучерак І.В. Цифровізація та її вплив на освітній простір у контексті формування ключових компетентностей. // Інноваційна педагогіка, 2020. Вип. 22, Т. 2. С. 91-94.